

ע"י עבודה הביטול, אל עני ונכה רוח, כמ"ש מרום וקדוש אשכנז ואת דכא ומשל במקום הביטול, ולכן לפני העבודה דמח יכלולך מ"ם נמשל באופן של חודש מלשון חידוש, עבודה חודש, עבודה הנאה באופן של חודש מלשון חידוש, עבודה חודש, הרי כהקדמה לזה צ"ל ענין הביטול, ונפקדה, וכמו"כ הוא גם בלימוד התורה דדוקא ע"י שנפשל כעפר לכל חתיה, ע"י פתח לבי כחורמל, דפתחת הלב כחורה היא ע"י הביטול. ולהביא ענין ונפקדה (שנעשה ע"י כי יפקד מושבר), וגם להביא ענין ונפקדה בעבודה, דנתח"ל דונפקדה הו"ע עבודה חודש, ואינו מובן, הלא עבודה בנ"י צריכה להיחז באופן תמיד לא יאכח, ומהו ענין הביטול. ויובן זה ע"פ המבואר בהדרוש שיש ב' אופני הנהגה בעולם, הנהגה שבעיה והנהגה נסית. הנהגה טובעית היא, מ"שט ו'יום ו'לילה לא יאכח, הנהגה בלי שנונה טובעית, שהיא הנהגה שכלמדידה והגבילה, והנהגה נסית. ענינה הוא חידוש שלמעלה ממדידה והגבילה. ואף שגם הנהגה טובעית הו"ע של חידוש, וכחורת הנפש שחקבה מחדש את הבריאה בכל רגע ורגע מאין ואפס המוחלט, וכמ"ש המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. מ"ם, מכיון שהנהגה היא באופן דלא יאכח, ה"ז ענין של טבע ורגילות. וכחורת הנפש ע"ה ע"ה חקעו בחודש שופר בחידוש של שופר, שצריך לתקן ע"ה חקעו בחודש שופר בחידוש של שופר, נס אגל מכיון שמתגלגלים לזה הרי בפעם הב' א"יז נראה כנס וזהו ג"כ החילוק בין השמש להלבנה, דהשמש היא תמיד בלי שינויים, הנה אף שיש בה המעלה שהשמש ז' נמשכה מבחי' אני הו"י, לא שניהי, אבל מ"ם אין בה ענין של חידוש. משא"כ הלבנה שיש בה שינויים, הרי מולד הלבנה הו"ע של חידוש בדוגמת הנהגה נסית.

- 1 - וניאור -
- (6) ישע"י נז, טו. (7) מלי"א ח, כז. (8) תפילה אלוקי נצור (ברכות יז, א). (9) ראה יהל אור ע' קנד. לקי"ש חס"י ע' 285, ובהנמנן שם. כש"ש הנמנן להלן בהע' 13.
 - ובכ"מ. (10) נח ח, כב. (11) חובא בשעהחיה"א פ"א.
 - (12) נוסח ברכת יוצר. (13) ראה כש"ש ט"י קי"ט. רנו. או"ח לה"מ עה"פ. (14) תהלים פא, ד. (15) מלאכי ג, ו.

הנחת הת' בלתי מוגה

ויאמר לו יהונתן מחר חודש ונפקדה כי יפקד מושבר, הנה ונפקדה כי יפקד מושבר ופירושו בנזכרת (שיהי' נזכר) נאשר מושבר יהי' חסל. והנה מזה דב' העניינים דחסרון וזכרון הכתובים בפסוק זה הם באותו השורש, שרש פקד, מובן שישנה שייכות ביניהם. וצ"ל, מהי השייכות בין יפקד לונפקדה. וגם צ"ל, הנה התורה היא נצחית, היינו דכל הפרטים שפורה שייכים בכל מקום ובכל זמן, ובפרט פסוקים בהפטרת הפרשה, שההפטרות היא המשך וסיוס וחותם הפרשה שקוראים בתורה, וקוראים אותה בברכה לפני' ולאחרי', הרי מובן, שיש מדה הוראה מיוחדת, ובפרט בזמן זה שנקראים בהפטרות, והיינו, שההוראה היא על כל הזמן, ורק שלמדים ההוראה מוזמן שקוראים הפטרות זו. וצ"בך להביא, מהי ההוראה מהענין דונפקדה כי יפקד מושבר.

ורכללות הביאור בה (כמבואר במאמרי רבנותינו נשיאינו), דענין ונפקדה כי יפקד מושבר הוא, דע"י כי יפקד מושבר, החסרון במושבר, הנה ע"י חסרון זה דוקא יהי' ונפקדה, ענין דוד בנזכרון. וכמו שהי' אז בפשטות, דע"י שנחסל מקומו של דוד בשלח המלך, ויפקד מקום דוד, ע"י ה' זכרוננו. וזהו גם קשר הענין להפטרות מחר חודש וירצה וישמע כי ברא"ת אנו אומרים יעלה ויבוא ויגביע וירצה וירצה וישמע ויפקד ויזכר כו', שאנו בני ישראל נהי' נזכרים לפני' ית', דהו"ע ע"י העבודה בבחי' החסרון, היינו העבודה דביטול שבהי"ח. ודו"ה גם השייכות להענין דמחר חודש בפשטות, דהנה ידוע, דישראל מוניין ללבוש ודומיין ללבוש, ובע"ה הנה הלבנה היא במצב של העלם והסתר לגמרי, ואח"כ, ע"י תקדמת העלם והסתר המורה על הביטול, ע"יז ברי"ח בא מולד הלבנה שזהו ענין חסרון. וע"יז הוא גם בעבודה כ"א מישאל, דע"י ענין החסרון, היינו ונפקדה (בהפטרות שבת ר"ח) (מזכירים אותן) למעלה. דו"ה מה שאומרים (בהפטרות שבת ר"ח) השמים כאי גו' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח גו', ומבואר בהדרושים עה"פ, דהמשכת בחי' מרום וקדוש היא

- 1 - ע"י -
- (1) שמו"א כ, יח. (2) ראה טה"מ תקס"ח ע' חקלד. אוה"ח בראשית י, סע"א ואילך. ברכה ע' א' חתפס. א' חתב. טה"מ עה"ר ע' טב. ס"ע סח ואילך. סה"מ פר"ח ע' קנח. קסז.
 - (3) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו ג. (4) ישע"י טו, א-ב.
 - (5) תו"א בראשית א, ג. אוה"ח בראשית א, ב.

ויש לקשר הענין דמתר חודש עם פרשת השבוע, שהיא פרשת במדבר ע"פ המבואר בר"ה שאן את ראש גו' ושי"פ במדבר תרע"ה, דהנה בהמאמר שם מקשה עלכאורה פסוק זה²² (שאן את ראש גו') אינו ברובן, מהו אומרו (שאן) את ראש בני, למה לא נאמר (פקוד) את בני, כמו שמצינו לשון זה כמה פעמים בפסוקים שלח"ה, וגם ספר במדבר נק' כ"מ בשם חומש הפקודים. גם צ"ל מה שהי' ענין זה גם ע"י אהרן. דבשלמא מה שהי' הענין ע"י משה, הוא לפי שכל ההמשכות וההשפעה משכימים ע"י משה כמ"ש תורה צוה לנו משה, וכן עניניו אכילה ושתיה וכו', אבל למה צריך שיהי' אהרן במנין בני. וגם פסוק שהיו צ"ל הנשיאים כמ"ש ואחנס יהיו איש איש למטה. וגם מה ואחנס יהיו למשמע שיהיו מפליגים אליהם, דא"כ יש בזה דבר והיפוכו. דמתן גיטא אומרים שגם הנשיאים צריכיהם להשתתף במנין בני, ומאידך גיסא, אומרים שהם יהיו רק מפליגים כו', ויש להבין הענין בזה. ובכללות אינו מובן (והוא דיוק עקרי), ולמה נכתב בתורה כל המספר הזה דבני, שזה המספר שהי' באותו הזמן, שהיו ח"ר אלף, אבל אח"כ הרי היתה ברכה משה ה' אלף, אבוחיכם יוסף עליכם כנס אלף פעמים, ועד שאמר ויברך אחנס כאשר דבר לכם, שזה יותר מאלף פעמים ככה²³, ועד (כמ"ש בהפסוק פ' במדבר) שוה' מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספרא, וא"כ מה נוגע המספר שהי' אז. והלא התורה היא נצחת, ולמה נכתב בה המספר שהי' אז.

ומבואר ע"ז בהמאמר שם, דהמספר של ח"ר אלף הוא בשרש נשי"י למעלה, והמספר הזה למעלה הוא תמיד בהשואה ול"א יוסיף ולא יגרע לעולם כי שרש נשי"י הוא בו"ק דז"א, וכל מדה מהשה מדות כלולה מלי"ו רי' מי' עד שעולה המספר ח"ר אלף. אמנם זהו נשמות בשרשים שהן ח"ר אלף, אך יכול להיות מהו ניצוצות הרבה שהן פוטי נשמות, ועד שכל נשמה כללית כוללת ח"ר אלף נשמות פרטיות (כמבואר בתנאים²⁴). ומבואר שם (בר"ה הנ"ל) בהקס"ד שזו הייתה ברכה משה,

הנחת ה"ה בלתי מוגה

- (21) ע' שי"ב. (22) במדבר א, ב. (23) יומא טז, ב.
- (24) דברים א, יא. (25) דב"ר פ"א, יג. פירש"י עה"פ. ועוד.
- (26) חושע ב, א. (27) ראה תניא רפ"י. (28) פלי"ז (מח, א).

בהתפשטות -

וביאור הענין יובן בהקדים מה שישאל מונין ללבושה, דלכאורה אינו מובן, הרי מעלת החמה היא גדולה והרבה יותר מעלת הלבושה, והמשמאירה תמיד בלי שינויים משא"כ הלבושה, ולמה יאמר מונין ללבושה דוקא. אך הענין הוה"ו, (שהמשמ) מקבלת מבחי' יחוד חיצוני, כבוד שיש ללב, ולכן אין בה שינויים. משא"כ הלבושה מקבלת מיוחד פנימי, כבוד חוספה, ולכן יש בה שינויים. ושרש הדברים בענין הספירות למעלה, הנה הספירות למעלה הם במדידה והגבלה, עשר ולא חשך ולא אהר עשרי, אבל זהו כאשר המשכה אלקות שנמשכת בהספירות היא רק מבחי' יחוד חיצוני, כבוד שורש, אבל כשנמשכת בהספירות מבחי' יחוד פנימי כבוד תוספת אז נמשכת בהספירות הבחי' שלמעלה ממדידה והגבלה. ועד"ז הוה גם החילוק בין השמש להלבושה, דמה שהשמש אין בה שינויים הוא לפי שמקבלת מיוחד חיצוני, כבוד שורש לבד, משא"כ הלבושה שיש בה שינויים, מקבלת מבחי' יחוד פנימי כבוד חוספה, ולכן ישאל מונין ללבושה דוקא.

וזו ענין ונפקדה שנעשה ע"י כי יפקד מושבר, דענין ונפקדה היא המשכה חדשה שנמשכת כבוד חוספה, וענין זה נעשה ע"י כי יפקד מושבר, שהוא ענין הבהיטול [אלא שמצד ענין הבהירה, להיות ובהרה כהיים דוקא, ישנה אפשרות לענין של גרעון וחסרון בפשטות, העלם והסתם]. ועד"ז הוא גם הענין דונפקדה שנעשה ע"י כי יפקד מושבר בעבודתו, וכמו בלימוד התורה, דאשר לומד במדידה והגבלה, מ' פעמים או ס' פעמים (כפתגם הידוע בדבר) או ק' פעמים, הנה אף שלומד גם בפעם האחרונה באותה החיות שלמד בפעם הראשונה, כפי' הלימוד הוא במדידה והגבלה, דוגמת המשכה שכבוד שורש. משא"כ כשולמד תורה מאה פעמים ואחתי, וביחוד כשולומד תורה באופן דלאפשא לה²⁵, ועד שמתדח בתורה, הרי לימוד התורה באופן כזה הוא לימוד שלמעלה ממדידה והגבלה, דוגמת המשכה שכבוד חוספה. וענין זה נעשה ע"י כי יפקד מושבר, בהקדמת הבהיטול.

הנחת ה"ה בלתי מוגה

- (16) אורה"ח בראשית ד, טע"א. (17) ראה אורה"ח שם ה, א.
- ואיל"ל. י, ב. (18) ס"י פ"א מ"ד. (19) ראה תניניה ש, ב.
- תניא פט"ו. (20) ראה זח"א יב, ב. תו"א מקץ לט, ד.

ויש -

החתן, כמו ששוכבניא ומלכא הוא שליח החתן להביא אל הכלה, אלא שהוא שליח החתן להביא את הכלה אליה, וזה שאמר ה' במנין בניי, להעלותם לבתי, הגולגולת שלמעלה מהראש, הי' צריך בזה להמסכה שפולמעה. ועדיין הוא גם בעבודה, דעבודה אחרת בהעלותו את הנרוטה, שהו"ע עבודה החפלה, צריך להיות בהקדמת לימוד החורה.

וזהו גם מ"ש ואתם ואתם ומתן בניי, אבל רק בחור-שפלים למשה השבטים ואתם ואתם בניי, אבל רק בחור-שפלים למשה ואהרן. כי משה עלו באצילות, משא"כ השבטים הם בכריאה כמ"ש ששם עלו שבטים שבטי יי, שצריכים לעלות אל האצילות, אבל לפני העלי' הם בכריאה. וענין הנושאים הוא שהם ממוצעים בין אצילות לכריאה, ולפיכך הם המעלים את השבטים מן הכריאה אל האצילות.

והנה נח"ל דענין שאו את ראש בניי לגולגולתם הוא שצריכה להיות המסכה חדשה מבתי, פנימיות הכתר, וזהו הקשר דב' העניינים, צרב ר"ח ופ' במדבר סיני, וכשם שהתורה דמרת חודש הוא, שנוסף על העבודה בבתי, לא ישכחו, העבודה שבאצילות והגבלה, צ"ל עבודה בבתי, חידוש עבודה חדשה, ע"ל הוא גם במספר בניי, דנוסף לזה שיש בהם המספר הקבוע דלא ישכחו, המספר דח"ר אלף, צ"ל בהם ענין של חידוש וברכה למעלה ממדידה והגבלה, שזה נפעל ע"י משה ואהרן כו', כנ"ל.

אמנם אף שהעבודה צריכה להיות למעלה ממדידה והגבלה (כנ"ל), אבל בהקדמת לזה צריכה להיות גם העבודה שכמדידה, וכמו בלמוד החורה, שאף שצריך לחדש בחורה, ובחידוש אמיתי, כנ"ל אבל חרי' אר"ל, כל מה שתלמד וחיק עתיד לחדש ניתן למשה מסיני, שבהקדמה להחידוש צ"ל פניי ניתן למשה מסיני. ויחירה מזו, דהיי' העבודה שלמעלה ממדידה נחפלה גם העבודה שכמדידה והגבלה, ובדוגמת הענין דמתן חורה, שלא רק שמשכה בזה המסכה חדשה, אלא שפעלה גם רגלים בהעולם, כדוחז"ל, בענין יום השישי, דאז נעשה ארץ גור' ושקטה.

- 33) ואה גם ספר העריכים חב"ד כרך ב' ס"ע כז. וש"נ.
- 34) בהעלותו ח, ב. (35) חתלים קכב, ד. (36) שבת פח, א.
- 37) חתלים עו, ט.

הנחתו' בלתי מוגנה

בהתפשטות הניצוצות כו'. אבל אח"כ מבאר שדוחת לומר שברכת משה יוסף על יכנס כנס גור' הייתה רק בהנציצות ולא בהשרשים. ולכל מבאר, שבאמת זהו ענין חודש לגמרי, כי המספר ח"ר אלף הוא במדות דז"א בלבד, שהם במדידה והגבלה, בטוד שורש, והתירוש בברכת משה הוא ההמסכה מלמעלה יותן, שיהי' נמשך בתי' תכתי שלמעלה ממדידה והגבלה, ועד לפנימיות הכתר, בטוד חודש.

וזהו שאו את ראש גור' במספר שמונה כל זכר לגולגולתו, דמה שאמר לשון שאן דוקא, הוא משום שהוא לשון נשיאה והגבהה, שהיו צריכים להגביל' את נשמות ישראל, לבתי גולגולתם, היינו חיצוניות החתן, וכפירוש הא' הניח' שגם הוא פירוש אמיתי, דהיינו ש' ומשך ברכה במספר בניי בהמשכתם מן הכלל אל הפרט, דגם לזה צריך שיהי' גילוי ממקום עליון יותר, וכידוע דבשביל שרוב יונכי להשפיע לחלמדי, צריך לנתינת כח מיוחדת מלמעלה. וכן הנדו"ד, הנדו"ד, המסכה הפרט מן הכלל, צריך להגביהו לבתי, והגבלה כו' (ולפי זה גולגולתם קאי על חיצוניות הכתר). ויחירה מזו לפי הפירוש הב', שנומשך ענין חודש לגמרי, דלפי פירוש זה, והלילה היא לבתי, פנימיות הכתר (דלפי זה גולגולתם קאי גם על פנימיות הכתר). ובעבודה הוא, דנוסף על לימוד החורה סתם, צ"ל לאפשא לה (כנ"ל), ולא רק גילוי מן הכלל אל הפרט, אלא חידוש ממש, כדיוק לשון חז"ל, כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, שהוא ענין של חידוש גמור, עד שרב שמחל על כבודו, חרי' כבודו מחול משום שחורחו נקראת על שמו.

ולפי הנ"ל יובן, גם למה הי' צריך להיות המנין גם ע"י אהרן דוקא, כי הנה נח"ל, דענין המנין הי' להעלות את בניי למקום נעלה יותר ממדרגתם הקודמת, ולזה הוצרך להיות גם אהרן שהוא שושבנא דמטרוניתא, היינו, שהוא המוליד את הכלה (מטרוניתא) אל החתן, ומוסיק כאן חידוש בהמאר (דשנת תרע"ח) שושבניא דמטרוניתא אינו שליח הכלה להביאה אל החתן.

- 29) נמנן בלקו"ש ח"ז ע' 207. 30) קידושין לב, טע"א.
- ואילר. (31) זח"ג ב, א. ובכ"מ. (32) ע' שז.

הנחתו' בלתי מוגנה

בס"ד. אור לעיוב חג השבועות, ה' תשמ"ב. הנתח'ת' בלתי מוגה

וענדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהי' לכולם גוי', דזה קאי על מלך המשיח, כדפי' במצו"ד מלך המשיח הבא מורע דוד יהי' מלך עליהם. והקשר דפסוק זה לחגה"ש בפשטו, יש לומר, ע"פ המבואר בטעם המנהג שקורין מגילה רוח בעצרת (דנוסף על הטעם שבמתן תורה הייתה הגירסה של כל עם ישראל, וענינה של מגילת רוח הוא ע"ד הגירסה של רוח, הרי נוסף לזה יש עוד טעם זהה) משום שהמגילה מסיימת וישי הוליד את דוד ובעצרת⁴ מת דוד. וזהו גם הקשר לפסוק וענדי דוד גו'. וירומתק ע"פ המבואר באגה"ק סי' ז"ך וסי' כה, שבי"ט ומקורה ומשמ' עומדת בגלוי כל עבודתו אשר עבד, עד שעולה לירושלם. ויבין יותר הקשר דפסוק זה עם חג השבועות, שבו נסתלק ובוהו כפי פסוק זה קאי בדוד מלכא משיחא, שענינו הוא לפעול ישועות בקרב הארץ. ומדייק בזה כ"כ מו"ח אדמו"ר⁵ במאמר על פסוק זה שהוציא על מנת ללמוד בהג' השבועות דצ"ה"ב מדוע נקרא משיח בפסוק זה בשם דוד, והרי משיח הוא רק מורע דוד ואינו דוד עצמו, ובפרט ע"פ מה שמאריך הרמב"ם בפרק י"א, מהל' מלכים, שמשיח ודוד הם שני משיחים, ומביא שם הפסוקים שבהם מפורט ענין ב' הגאולות, הגאולה בימי דוד והגאולה דלעתיד לבוא על ידי משיח צדקנו. והנה לפני כתיב קח לך עץ אחד וכתב עליו ליהודה גו' ולקח עץ אחד וכתוב עליו לייוסף גו' והיו לאחדים בידך, היינו שלעתיד לבוא יהי' יחוד יהודה וייוסף להיות לאחדים ממש, ובהמשך לזה כתיב דעבדי דוד מלך עליהם, היינו שיהודה יהי' הנשיא ואפריס (יעוסף) יהי' באופן של פלל, ולכאורה אינו מובן (כמו שמדייק בהמאמר שם) כי במקום אחד משמע שייוסף הוא גדול במעלה מיהודה, כמ"ש וייגש אליו יהודה, שיהודה נייגש אל יוסף, דהיינו שייוסף גדולה מעלתו לגבי יהודה.

ומבאר -

- 1) יחזקאל לז, כד. (2) בכור שור - ב"ב יג, ב (הובא בהמועדים בהלכה - חגה"ש פ"ד). (3) הובא באבןדרהם (סדר תפלות הפסח). וראה גם נוי"כ לשו"ע או"ח סי' תצ"ט.
- (4) ירושלמי ביציב פ"ב ה"ד. חגיגה פ"ב ה"ג. רות רבה פ"ג, ב. (5) סה"מ תרע"ט ע' 191. ושם בע' 195, ובסה"מ תשי"ח ע' 225, נדפס מאמר זה באידיש. (6) ה"א. (7) שם לז, טז-יז.
- (8) וייגש מר, יח.

ועד שמבואר במ"א⁶, בענין כאשר השמים החודשים גו' כן יעמוד זרעכם ושמיכם⁷, דלע"ל יחזקאל יחזקאל ושמכם, העבודה שבזמן הגלות, כי כל הגלוים דלעתיד⁸ למעשהינו ועבודתינו שבמשך זמן הגלות⁹ (ע"ד הנ"ל בענין היחידוש שהוא ע"י שלפני"י ניתן זה למשה מסיני), לכן תחלה גם העבודה שבזמן הגלות להיית באותה הבחי' דהשמים החודשים והארץ החודשה.

וכזה יובן מה שנכתב בתורה המספר דם¹⁰, וייבוא, וקורין אותו בתורה בכל שנה ושנה, משום שבכל מקום ובכל זמן צ"ל העבודה בהענינים ולא ישבותם, העבודה במדידתה והגבלה כי ע"י הקדמת עבודה זו דוקא, נאיים להעבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, ועד שעבודה זו גופא נחללה כ"ל.

והנה ע"י שלומדים בתורה ענינים הנ"ל, זוכים בקרוב ממש לגילוי השמים והארץ החודשים לע"ל, ככר ה"י לעולמים מעין זה בזמן מ"ת¹¹, והי' רק מעין (אבל אפסי' הרי מ"ת לא יהי' עוד פעמים), ויחלה לע"ל. וגם לע"ל יהיו כמה עליות ומבואר באג"ק¹² שלע"ל יהיו העליות בקדושה גופא וחתילה יהי' מנין העליות שיהי' לע"ל¹³, עוד העבורנה האזן ע"י מונח¹⁴ ואח"כ שלמות מנין בני"י שיקיימים מ"ש והי' מספר בני"ג גו' אשר לא ימד ולא יספר¹⁵, כי ישראל יתאחדו בעצמותו ומחותו ית', בגאולה האמיתית והשלמה, דאז יהי' מי אלה כעב תעופונה וכוונתם אל ארונותיהם¹⁶, וכאשר השמים החודשים גו' יעמוד זרעכם ושמיכם¹⁷, במהרה בימינו ממש.

*

- (38) סה"מ תרע"ח ע' רפד. (39) ישעי' סו, כב.
- (40) ראה תניא רפ"ל יז. (41) ראה תניא פ"ו (מו, א).
- (42) סה"מ תרס"ו ע' כג. תקמו. סה"מ תער"ב ח"א ע' שסו.
- סה"מ תשי"ט ע' 57. (43) סכ"ו (קמה, א). וראה גם קרי"א ד"ה ולחייך פורטי ההלכות (קס"א, א). (44) במד"ד פ"ב, יא. תחומא תשא ט. (45) ירמי' לג, יג. (46) ישעי' ס"ג, ח.

הנתח'ת' בלתי מוגה

הנה"ח
הנה"ח
הנה"ח
הנה"ח
הנה"ח

קמ"ט